

DOI 10.31558/2519-2949.2024.4.12

УДК 327.5:355.1((470+571):477)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1062-942X>*Теміров Ю. Т., Донецький національний університет імені Василя Стуса*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8469-6612>*Лещенко Л. В., Вроцлавський університет*

## РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СТРУКТУРНОГО РЕАЛІЗМУ

*Російсько-українська війна стала ключовим фактором сучасних міжнародних відносин, предметом осмислення представниками всіх основних напрямів в теорії міжнародних відносин. Мета дослідження – визначити особливості інтерпретації походження, природи та можливих наслідків сучасної російсько-української війни в рамках неореалізму. Усі реалістичні теорії поєднують визнання суверенних держави ключовими суб'єктами світової політики, які діють раціонально, намагаються максимально збільшити свій вплив в міжнародній системі. Реалісти розуміють анархію як відсутність законної верховної влади для регулювання суперечок і забезпечення виконання угод між державами чи іншими суб'єктами. При цьому анархічність системи не виступає безпосередньою причиною війни, але створює для неї сприятливе середовище конфлікту інтересів і міжнародного суперництва. Визначальним фактором світової політики, який обумовлює причини та перебіг, а також результати війн, перспективи миру, є розподіл сили в міжнародній системі. Засновник неореалізму Кеннет Волц вважав структурні характеристики міжнародної системи, до яких він відносить її анархічність та розподіл сили всередині системи, фундаментальними. Відповідно, структурні реалісти вважають «глибинною причиною» російсько-української війни порушення Заходом балансу сил в наслідок розширення НАТО на схід, що відповідає сприйняттю міжнародних відносин в контексті нескінченної конкуренції великих держав за вплив у міжнародній системі. Неореалістична інтерпретація війни має низку серйозних недоліків, які стали предметом критики як з боку представників інших підходів в рамках реалізму (неокласичного реалізму, оновленого класичного реалізму), так й з боку дослідників, які презентують інші теоретичні традиції (конструктивізм, історичну соціологію в міжнародних відносинах).*

**Ключові слова:** *реалістична традиція, структурний реалізм, причини і характер війни, російсько-українська війна*

Російсько-українська війна не тільки стала ключовим фактором сучасних міжнародних відносин, із зрозумілих причин вона є предметом осмислення як на експертно-прикладному рівні, так і академічно-теоретичному [31]. Хоча свою думку щодо походження, природи та можливих наслідків війни висловили представники багатьох підходів у теорії міжнародних відносин [9; 23], найактивнішу участь в дискусії беруть представники двох теоретичних традицій – реалістичної та ліберально-ідеалістичної. Якщо аналізувати промови стосовно російської агресії лідерів провідних західних країн, включно з президентом США Джоозефом Байденом, то стає очевидним, що вони говорять скоріше мовою лібералів-ідеалістів. Майже консенсусним, наприклад, є сприйняття російсько-української війни в контексті світового протистояння демократії та тоталітаризму. Реалістичні інтерпретації не є популярними серед керівників Заходу, принаймні публічно. Однак після вступу протистояння в стадію «війни на виснаження», певного послаблення підтримки України громадянами демократичних держав все більшої актуальності набуває бачення можливих варіантів якщо не завершення війни, то хоча б припинення її гострої військової фази. У такій ситуації поширюються пропозиції прагматично-компромісного характеру, до яких схильні передусім прибічники реалізму [8; 11; 24; 33]. Як зазначає американський дослідник Пол Поуст, коли реалістична теорія використовується в політиці, вона перетворюється на реалполітику, відповідно до якої держави повинні збалансувати своїх супротивників, домагатися відносних переваг, а не погоджуватися на наднаціональні та інституціональні обмеження їхньої свободи дій у міжнародних справах [15].

Авторитетний дослідник теорій міжнародних відносин Деніел Дрезнер, відповідаючи на питання про здатність реалізму пояснити війну в Україні, стверджує, що реалістична позиція є достатньо простою: для пояснення того, що відбувається зараз, потрібно повернутися до рішення США щодо розширення НАТО, яке почалося в 1990-х роках. Розширюючи Північноатлантичний альянс, пропонуючи перспективу членства Києву та Тбілісі, Вашингтон запустив механізми дилеми безпеки, спровокував Росію на вторгнення в Грузію в 2008 році та в Україну у 2014 і 2022 роках [2]. Запропоноване Д. Дрезнером узагальнення найбільшою мірою відповідає підходу структурних реалістів (неореалістів), які в дослідженнях російсько-української війни представлені, передусім сучасним класиком цього напрямку теорії міжнародних відносин Джоном Мершеймером [12; 13]. Однак, окрім неореалістів своє бачення найбільшого військового конфлікту після закінчення холодної війни оприлюднили прибічники класичної [1], неокласичної [20; 216] версій реалізму і навіть християнського реалізму [16; 19] та реалістичного конструктивізму [9; 17].

Інтерес до інтерпретації саме структурних реалістів пояснюється кількома обставинами: по-перше, популярністю теоретичного підходу в академічному та експертному середовищах; по-друге, переважно негативними для України прикладними політичними аспектами осмислення російської агресії на теоретико-методологічних засадах структурного реалізму.

Мета нашого дослідження – визначити особливості інтерпретації походження, природи та можливих наслідків сучасної російсько-української війни в рамках неореалізму. При цьому автор бере до уваги, що підходи деяких науковців складно однозначно віднести не тільки до певних напрямків у середині реалізму, більше того, до реалізму як такого. З одного боку, Стівен Волт, наприклад, висловлює достатньо обґрунтовані сумніви стосовно аксіоматичності належності Генрі Кіссінджера до реалістичної традиції [28]. З іншого боку, Ричард Нед Лебов, по-перше, асоціює свої погляди з конструктивізмом, по-друге, пропонує розуміння класичного реалізму, яке помітно відрізняється від домінуючої точки зору [17]. До того ж, на нашу думку, слід уникати штучного урізноманітнення реалізму, на кшталт виокремлення «російського реалізму» [22]. Логіка запропонованого нами шляху досягнення поставленої мети передбачає послідовне вирішення трьох завдань: виокремлення положень у розумінні війни, які поділяються представниками всіх основних підходів у межах реалістичної традиції; розкрити специфіку бачення російсько-української війни структурними реалістами; показати недоліки та обмеженості неореалістичної моделі пояснення війни. В центрі нашої уваги будуть роботи двох авторів: Джона Мершеймера та Стівена Волта. По-перше, їхні оцінки різних аспектів російсько-української конфронтації мають широкий резонанс як в академічному, так й експертному середовищі [3, р. 1873]. По-друге, Дж. Мершеймер репрезентує так би мовити типову неореалістичну модель аналізу, в той час як С. Волт намагається вдосконалити її, подолати деякі з базових недоліків.

Як вже зазначалося, реалізм не є монолітною теорією, він більш подібний до теоретичної традиції, сукупності достатньо різноманітних підходів. Тим не менше, існує доволі широкий консенсус стосовно переліку (але не інтерпретації) теоретичних положень щодо причин і природи війни, які поділяються якщо не всіма, то значною більшістю представників реалістичної традиції [10, р. 28-31]. Усі реалістичні теорії визнають суверенні держави ключовими суб'єктами світової політики, які діють раціонально, маючи на меті посилити власну безпеку і могутність в анархічній міжнародній системі. Реалісти (як і представники більшості інших теоретичних традицій міжнародних відносин) розуміють анархію як відсутність законної верховної влади для регулювання суперечок і забезпечення виконання угод між державами чи іншими суб'єктами. При цьому анархічність системи не виступає безпосередньою причиною війни, але створює для неї сприятливе середовище конфлікту інтересів і міжнародного суперництва. Визначальним фактором світової політики, який обумовлює причини та перебіг, а також результати війн, перспективи миру, є розподіл сили в міжнародній системі. Інтерпретація поняття сили, співвідношення впливу на розуміння міжнародної системи концепцій природнього стану та анархії має суттєві наслідки для розмежування теоретичних підходів всередині реалістичної традиції. Визнаючи війну природнім станом відносин між суб'єктами світової політики, реалісти скептично ставляться до можливостей миру, до системних проєктів створення та підтримки мирного міжнародного порядку.

Як аргументовано зазначає авторитетний дослідник реалізму у світовій політиці Джонатан Кіршнер, надзвичайний вплив на цю теоретичну традицію структуралізму призвів до того, що, починаючи з 1980-х років, як її прибічники, так й критики, фактично ототожнюють реалізм і структурний реалізм [6, р. 1]. Засновник неореалізму Кеннет Волтц вважав структурні характеристики

міжнародної системи, до яких він відносить її анархічність та розподіл сили всередині системи, фундаментальними[30, р. 89, 97-98]. Це відрізняло його від класичних реалістів, які віддавали перевагу фактору людської природи, загалом теорії природного стану. Для структурних реалістів параметри сили, а не внутрішні характеристики держави визначають її поведінку на міжнародній арені[30, р. 99]. Набуття актором міжнародних відносин сили не є самоціллю, а більшою мірою засобом досягнення безпеки. Значення, яке надається розподілу сили в системі, перетворює баланс сил і полярність у базові концепції структурного реалізму. Вже К. Волтцем в теоретичні підвалини неореалізму було закладено потужну ахистористичну складову. Показово, що він не розцінював закінчення холодної війни в якості системної зміни, яка потребує кардинального перегляду базових засад структурного реалізму[29, р. 5].

Анархічний характер міжнародної системи призводить до різних результатів для теоретиків наступального та оборонного реалізму. Наступальні реалісти стверджують, що анархія змушує держави задля виживання максимізувати вплив, намагатися бути найпотужнішим гравцем у системі[12, р. 33–34]. На думку оборонних реалістів анархія спонукає держави приймати більш помірковані, оборонні стратегії, які передбачають набуття потужності, достатньої для підтримання існуючого балансу сил. До того ж, ціна агресивної політики, як правило, переважає її здобутки. Кеннет Волтц вважав, що зростання потужності держави може як сприяти, так й шкодити її безпеці, а тому пріоритетною метою держави повинно бути не досягнення максимального впливу, а збереження статусу в міжнародній системі[30, р. 126].

Однак у поясненні причини російської агресії проти України і наступальні, і оборонні структурні реалісти принципових розбіжностей не мають: зближення України із Заходом, євроатлантична та європейська інтеграція порушують баланс сил, створюють загрози для росії. Захід спровокував кремль, напад останнього на сусідню державу є превентивним, а тому саме США та їхні союзники по НАТО несуть відповідальність за війну, про що однозначно заявляє Дж. Мершеймер уже в 2014 р.[13]. Після переходу війни у повномасштабний формат він лише дещо адаптував до нових обставин аргументацію, додав нюансів до свого бачення механізму розкручування конфронтації, провинна за яку так само покладається на Захід[5]. Найбільш суттєва зміна стосується того, що тепер центральною ланкою логіки цього неореаліста стає небезпека загання велику державу в глухий кут, ризик підштовхнути путіна до використання ядерної зброї. Стівен Волт, який тяжіє, скоріше, до оборонного реалізму, також покладає відповідальність за конфронтацію на західних ліберальних ідеалістів, під впливом яких уряди звикли видавати бажане за дійсне[25]. Подібна звичка спричинила помилкову оцінку наслідків розширення НАТО на схід: москва не сприйняла наївного запевнення Брюсселю про відсутність загрози для її національної безпеки, відповіла нападом на Грузію та Україну[26]. За місяць до початку повномасштабного вторгнення С. Волт стверджує, що кризи можна було легко уникнути, якщо б Захід не провокував росію розширенням Альянсу, перспективою приєднання до нього пострадянських країн, підтримкою Революції Гідності в Україні. Провина ж путіна полягає лише в ускладненні проблеми своїм бажанням отримати від Києва максимальних поступок «під дулом пістолета».

Сутність бачення структурними реалістами природи російсько-української війни, як і війн загалом, може бути представлено однією короткою тезою з фундаментальної роботи Джона Мершеймера «Трагедія політики великих держав»: світ приречений на довічне суперництво великих держав[12, р. 2]. Було б спрощенням стверджувати, що Мершеймер пропонує примітивне пояснення. Він не ігнорує вплив таких факторів, як російський націоналізм, путінський ревізіонізм або нюанси внутрішньої ситуації в Україні. Тим не менше, вказані фактори віднесені ним до ситуативних обставин, в той час як глибинною причиною кризи є затьмарена ліберальним ідеалізмом політика Заходу. Зауважимо, що Стівен Волт дещо пом'якшує схематизм розуміння характеру цієї війни активнішим залученням факторів націоналізму та лідерства, визнаючи, що навіть для реалістів, крім незаперечної важливості впливу структурних сил, персоналії політичних лідерів також іноді мають значення[26]. Приклад російської агресії проти України достатньо переконливо ілюструє основні обмеженості неореалізму, серед яких: схильність до осмислення загальних тенденцій за доволі обмеженої продуктивності в поясненні конкретних проявів чи наслідків цих тенденцій; недостатність принципу розподілу сили в системі для пояснення чисельних варіацій причин війни та можливостей миру; нездатність пояснити джерела фундаментальних структурних змін, які розглядаються ключовими факторами поведінки держав, а значить і походження війни.

Не зважаючи на скептицизм структурних реалістів щодо можливостей тривалого миру, заслуговує на окрему увагу їхнє уявлення про врегулювання кризи, появу якої «можна було легко

уникнути». В березні 2022 р. Дж. Мершеймер зазначив, що на той момент неможливо було знати, на яких умовах криза буде врегульована, і така позиція є цілком зрозумілою. Але в цій же статті для «The Economist» він наголошує, що без врахування «глибинної причини» війна закінчиться крахом України та втягуванням НАТО в безпосередню конфронтацію з росією[5]. Бачення С. Волта є дещо іншим, але його аргументи також спираються на базові постулати структурного реалізму. Виходячи з того, що параметри сили росії багатократно переважають українські, а впевненості в тривалості зовнішньої підтримки останньої немає, він критикує Захід за стратегію «мир з позиції сили», небажання шукати альтернативних форматів завершення війни[24], недооцінку загрози ядерної ескалації[26]. Стівен Волт ставить під сумнів можливість обома сторонами досягти задекларованих максимальних переможних результатів, а тому треба домовлятися. Обидва провідних неореаліста уникають однозначних рекомендацій стосовно умов врегулювання, але їхнє наполегливе акцентування тези про те, що Україна є слабшою стороною у війні на виснаження, заохочує висновок про компроміс коштом поступок саме з українського боку.

Доволі ґрунтовна та системна характеристика недоліків мершеймеровського структурного реалізму міститься в статті Гаральда Едінгера[3]. В контексті пояснення російської агресії проти України він поділяє ці недоліки на кілька груп: проблеми інтерпретації сили та наслідків зміни балансу сил; питання визначення інтересів і раціональності завдань зовнішньої політики; вплив уявлення про статусу в міжнародній системі (особливо його невизнання) на поведінку держави; страх перед революцією та втратою політичної влади. Особливий інтерес викликає зауваження про те, що бачення Мершеймером причин і природи російсько-української кризи суперечить базовій логіці наступального реалізму. І Мершеймер, і Волт наполягають, що напад росії можна було б уникнути в разі відмови просування НАТО на схід. Разом з тим, обидва неореалісти не дають відповіді на цілу низку питань. Чому віддалена перспектива євроатлантичної інтеграції України спровокувала набагато агресивнішу реакцію ніж попередні хвилі розширення, включно з приєднанням країн Балтії? Наскільки доречно засуджувати розширення НАТО, якщо воно абсолютно відповідає фундаментальній тезі наступальних реалістів про бажання суб'єктів міжнародної системи максимізувати свої потужність та вплив? Одна з можливих відповідей може бути пов'язана з концептуальною нелогічністю наступального реалізму [7].

Обговорення неореалістичних інтерпретацій російсько-української війни за участі Д. Дрезнера, Г. Едінгера, Дж. Кіршнера, С. Коткіна, Р. Н. Лебова все ж таки є дискусією переважно в межах реалістичної традиції. При цьому осмислення деяких концептуальних вад структурного реалізму потребує залучення ідей з арсеналу інших теоретико-методологічних традицій дослідження світової політики загалом, природи сучасних війн зокрема. Не зважаючи на те, що Ричард Нед Лебов, на його думку, критикує структурний реалізм з позицій оновленого класичного реалізму, запропоноване ним бачення мотивації держав методологічно походить від конструктивізму[9]. З іншого боку, історична соціологія в міжнародних відносинах дозволяє пояснювати протистояння росії та України не стільки оцінюючи параметри сили, скільки враховуючи їхню кардинально відмінну суспільну природу, яка виступає фундаментальним чинником поведінки на міжнародній арені, включно із ставленням до війни. За такого підходу європейську та євроатлантичну інтеграцію України слід сприймати не тільки в якості безпекового, але й цивілізаційного вибору, а російську агресивність пояснювати не стільки порушенням балансу сил, скільки квазі-імперіалістичною природою зовнішньої політики.

Таким чином, представники структурного реалізму вважають «глибинною причиною» російсько-української війни порушення Заходом балансу сил внаслідок розширення НАТО на схід, що відповідає сприйняттю міжнародних відносин в контексті нескінченної конкуренції великих держав за вплив у міжнародній системі. Відповідальність росії розглядається в якості другорядної, пов'язаної не з походженням, а загостренням конфронтації. При цьому наступальні та оборонні реалісти дещо по-різному розставляють акценти стосовно співвідношення ролі структур анархічної системи, передусім це стосується інтерпретації впливу балансу сил. Пояснення війни структурними реалістами має серйозні, навіть концептуальні недоліки. Частина з них (схильність до узагальнень та алогічність політичних рекомендацій, категоричний ахісторизм, тяжіння до монофакторної аргументації тощо) може бути усунена із залученням методологічного потенціалу інших версій реалізму, передусім неокласичного реалізму та оновленого класичного реалізму. Однак подолання інших, як правило обумовлених ігноруванням фактору суспільної природи суб'єкта, потребує виходу за межі реалістичної традиції.

**Бібліографічний список/References:**

1. A conversation with Henry Kissinger. The transcript of his meeting with our journalists. May 17, 2023. URL: <https://www.economist.com/kissinger-transcript> (дата звернення: 17.05.2023).
2. Drezner D.W. Can realism explain the war in Ukraine? *The Washington Post*. March 3, 2022. URL: <https://www.washingtonpost.com/outlook/2022/03/03/can-realism-explain-war-ukraine/> (дата звернення: 17.08.24).
3. Edinger H. Offensive ideas: structural realism, classical realism and Putin’s war on Ukraine. *International Affairs*. 2022. Vol. 98. № 6. P. 1873-1893.
4. Ito R. Hubris balancing: classical realism, self-deception and Putin’s war against Ukraine. *International Affairs*. 2023. Vol. 99. № 5. P. 2037-2055.
5. John Mearsheimer on why the West is principally responsible for the Ukrainian crisis. *The Economist*. March 19, 2022. URL: <https://www.economist.com/by-invitation/2022/03/11/john-mearsheimer-on-why-the-west-is-principally-responsible-for-the-ukrainian-crisis> (дата звернення: 09.12.2022).
6. Kirshner J. *An Unwritten Future. Realism and Uncertainty in World Politics*. Princeton & Oxford: Princeton University Press, 2022. 336 p.
7. Kirshner J. Offensive realism, thucydides traps, and the tragedy of unforced errors: classical realism and US–China relations. *China International Strategy Review*. 2019. Vol. 1. P. 51–63.
8. Kupchan Ch. A. It’s Time to Bring Russia and Ukraine to the Negotiating Table. *The New York Times*. November 2, 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/11/02/opinion/russia-ukraine-negotiation.html> (дата звернення: 10.07.2024).
9. Lebow R.N. International Relations Theory and the Ukrainian War. *Analyse & Kritik*. 2022. Vol. 44. № 1. P. 111-135.
10. Levy J. S., Thompson W.R. *Causes of War*. Wiley-Blackwell, 2010. 288 p.
11. Lukyanov F. Graham Allison: ‘Time to Search for an Off-Ramp’ in Ukraine. URL: <https://www.russiamatters.org/analysis/graham-allison-time-search-ramp-ukraine> (дата звернення: 31.10.2022).
12. Mearsheimer J.J. *The Tragedy of Great Power Politics*. New York, London: W.W. Norton & Company, 2001. XVI, 555 p.
13. Mearsheimer J.J. Why the Ukraine Crisis Is the West’s Fault. The Liberal Delusions That Provoked Putin. *Foreign Affairs*. 2014. Vol. 93. № 5. P. 77-89.
14. Paul R. What Putin’s Invasion Means for Foreign Policy Realism. *The National Interest*. March 7, 2022. URL: <https://nationalinterest.org/feature/what-putin%E2%80%99s-invasion-means-foreign-policy-realism-201015> (дата звернення: 14.04.2022).
15. Poast P. A World of Power and Fear. What Critics of Realism Get Wrong. *Foreign Affairs*. June 15, 2022. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2022-06-15/world-power-and-fear> (дата звернення: 16.06.2022).
16. Polinder S. Russia-Ukraine War from a Moral-Realist Approach. *Providence*. April 8, 2022. URL: <https://providencemag.com/2022/04/russia-ukraine-war-moral-realist-approach-moral-realism/> (дата звернення: 14.04.2022).
17. Schouten P. Theory Talk № 53: Ned Lebow on Drivers of War, Cultural Theory, and IR of Foxes and Hedgehogs. *Theory Talks*. 2013. URL: <http://www.theory-talks.org/2013/03/theory-talk-53.html> (дата звернення: 03.12.2023).
18. Smith N.R., Dawson G. Mearsheimer, Realism, and the Ukraine War. *Analyse & Kritik*. 2022. Vol. 44. № 2. P. 175-200. URL: <https://doi.org/10.1515/auk-2022-2023>.
19. Tooley M. Christian Realism vs Cynicism & Idealism. *Providence*. March 10, 2022. URL: <https://providencemag.com/2022/03/christian-realism-vs-cynicism-idealism/> (дата звернення: 03.04.2022).
20. Transcript: Ezra Klein Interviews Emma Ashford. URL: <https://www.nytimes.com/2022/03/18/podcasts/transcript-ezra-klein-interviews-emma-ashford.html> (дата звернення: 11.04.2022).
21. Transcript: Ezra Klein Interviews Fareed Zakaria. URL: <https://www.nytimes.com/2023/06/02/podcasts/transcript-ezra-klein-interviews-fareed-zakaria.html> (дата звернення: 10.07.2023).
22. Tsygankov A.P. At War with the West: Russian Realism and the Conflict in Ukraine. *Journal of Military and Strategic Studies*. 2022. Vol. 22. Issue 2. P. 110-128.
23. Walt S.M. An International Relations Theory Guide to the War in Ukraine. *Foreign Policy*. March 8, 2022. URL: <https://foreignpolicy.com/2022/03/08/an-international-relations-theory-guide-to-ukraines-war/> (дата звернення: 03.01.2023).
24. Walt S.M. A Practical Guide to Perpetual Peace. *Foreign Policy*. December 29, 2023. URL: <https://foreignpolicy.com/2023/12/19/realist-guide-world-peace/> (дата звернення: 25.09.2024).
25. Walt S.M. Liberal Illusions Caused the Ukraine Crisis. *Foreign Policy*. January 19, 2022. URL: <https://foreignpolicy.com/2022/01/19/ukraine-russia-nato-crisis-liberal-illusions/> (дата звернення: 06.11.2024).

26. Walt S.M. The Top 5 Lessons From Year One of Ukraine's War. *Foreign Policy*. February 9, 2023. URL: [https://foreignpolicy.com/2023/02/09/the-top-five-lessons-from-year-one-of-ukraines-war/?tpcc=recirc\\_trending062921](https://foreignpolicy.com/2023/02/09/the-top-five-lessons-from-year-one-of-ukraines-war/?tpcc=recirc_trending062921) (дата звернення: 26.02.2023).
27. Walt S.M. The Ukraine War Doesn't Change Everything. *Foreign Policy*. April 13, 2022. URL: <https://foreignpolicy.com/2022/04/13/ukraine-war-realism-great-powers-unipolarity/> (дата звернення: 25.10.2024).
28. Walt S.M. Was Henry Kissinger Really a Realist? *Foreign Policy*. December 5, 2023. URL: [https://foreignpolicy.com/2023/12/05/was-henry-kissinger-really-a-realist/?utm\\_source=Sailthru&utm\\_medium=email&utm\\_campaign=Subscriber...](https://foreignpolicy.com/2023/12/05/was-henry-kissinger-really-a-realist/?utm_source=Sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=Subscriber...) (дата звернення: 12.01.2024).
29. Waltz K.N. Structural Realism after the Cold War. *International Security*. 2000. Vol. 25. № 1. P. 5-41.
30. Waltz K.N. *Theory of International Politics*. Reading, Mass.: Addison-Wesley Publishing Company, 1979. 251 p.
31. *War in Ukraine: Conflict, Strategy, and the Return of a Fractured World*. Ed. by Hal Brands. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2024. 324 p.
32. What Putin Got Wrong About Ukraine, Russia, and the West. A Conversation With Stephen Kotkin. *Foreign Affairs*. May 26, 2022. URL: <https://www.foreignaffairs.com/podcasts/what-putin-got-wrong-about-ukraine-russia-and-west> (дата звернення: 13.09.2024).
33. Zand B. Crisis Researcher Graham Allison on the Ukraine War: «Dealing with Horrible Leaders Is Part of the History of International Relations». URL: <https://www.spiegel.de/international/world/interview-dealing-with-horrible-leaders-is-part-of-the-history-of-international-relations-a-31a0aabb-35eb-4107-a65f-39ae5f79c9e7> (дата звернення: 06.06.2022).

**Temirov Y., Leshchenko L. The Russia-Ukraine War in the Interpretation of Structural Realism**

*The Russia-Ukraine War has become a critical factor in present-day International Relations, a subject of reflection by representatives of all major traditions in the theory of International Relations. The study aims to determine the peculiarities of the interpretation of the origin, nature and possible consequences of present-day Russia's war in Ukraine within the framework of neorealism. All realist theories are united by the recognition of sovereign states as key actors of world politics, which act rationally, trying to maximize their influence in the international system. The realists understand anarchy as the absence of a legitimate supreme authority to regulate disputes and ensure the implementation of agreements between states or other subjects. At the same time, the anarchy of the system does not act as a direct cause of war but creates a favourable environment for its conflict of interests and international rivalry. The determining factor in world politics, which explains the causes and course, as well as the results of wars and the prospects for peace, is the distribution of power in the international system. The founder of neorealism, Kenneth Waltz, considered the structural characteristics of the international system, to which he refers anarchy and the distribution of power within the system, to be fundamental. Accordingly, structural realists consider the «deep cause» of Russia's invasion of Ukraine to be the West's violation of the balance of power because of NATO's expansion to the East, which corresponds to the perception of International Relations in the context of endless competition between great powers for influence in the international system. The neorealist interpretation of war has some severe shortcomings that have become the subject of criticism from the representatives of other approaches within the framework of realism (neoclassical realism, renewed classical realism) and researchers presenting other theoretical traditions (constructivism, Historical Sociology in International Relations).*

**Keywords:** *realist tradition, structural realism, the causes and nature of war, the Russia-Ukraine War.*